

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CUPOLO

Diyarbakır Milletvekili

Mardin Kızıltepe'de 14 Ocak 1995 tarihinde gözaltına alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınamayan Mehmet Emin ABAK da zorla kaybettirilenlerdendir. İHD'nin kayıp yakınlarıyla beraber basınla yaptığı açıklamasına göre; "Mehmet Emin Abak, Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Eroğlu köyünde yaşar. Mardin Kızıltepe arası toplu taşıma şoförlüğü yaparak geçimini sağlar. Olay günü evin ihtiyaçlarını götürmek üzere köye gider. Jandarma tarafından gerçekleştirilen köy baskınında gözaltına alınır. Gözaltına alındıktan 18 yıl sonra cenazesine ulaşılır. M. Emin Abak'ın babası Halil Abak o gün yaşananları şöyle anlatıyor; 'Oğlum Mehmet Emin Abak ile yeğenim Mahmut Abak, Mardin Kızıltepe arası toplu taşıma araçlarının şoförlüğünü yapıyordu. İşlerinden izinli oldukları bir günde Kızıltepe'de iken onlara telefon açtık. Evin ihtiyaçları için un ve yağ istedik. Aynı gün öğleden sonra saat 14.30 gibi eşyalarla beraber köye geldiler. Saat 15.40 sularında ise dönemin Kızıltepe Jandarma İlçe Komutanı Hasan Atilla Uğur ile Mardin merkezde görevli Üsteğmen Eşref Çakmak ile beraberindeki askerler köye operasyon yaptı. Oğlum Mehmet Emin Abak ile yeğenim Mahmut Abak'ı gözaltına alarak köyde bulunan bir eve götürerek işkence yapmaya başladılar. Bizler işkence çığlıklarını duyduğumuz halde korkudan ses çıkaramadık. Askerler tüm köylüyü çamura yatırarak başımızı ayaklarıyla çamurun içinde eziyordu. Yaşadığımız bu duruma dahi itiraz edemiyorduk. Askerler Yeğenim Mahmut'a çok ağır işkence yaptı, yeğenimin cesedini battaniyeye sarılı olarak çıkardılar. Köye yapılan operasyonun nedenini askerlerden sorduk bize verdikleri cevap "Siz teröristlere ilaç yardımında bulunmuşsunuz" oldu. Rütbelilere tüm köyü arayabileceklerini, herhangi ilaç yardımı yapılmadığını söylememize rağmen, askerler işkenceye devam etti. Askerlerin yaptığı işkencelerde yeğenim Mahmut Abak'ın yaşamını yitirdiğini sonradan öğrendik. Askerler odadan çıktığında Mahmut'u battaniye içinde taşıdılar. Oğlum Mehmet Emin ise iki özel harekâtçının kolunda halsiz bir şekilde götürüldü. Bir hafta sonra yeğenimin Mahmut'un cenazesini Tilzêrîn köyündeki bir su kuyusunun yüzüne çıktığını gören jandarma, cenazeyi Kızıltepe Devlet Hastanesi'ne getiriyor. Görgü tanıkları yeğenim ile oğlum M. Emin'in aynı kuyuya atıldığını söylüyorlar. Oğlum ile yeğenimin kullandığı aracı, Tilzêrîn köyüne yakın boş bir arazide yakılmış halde bulduk. Yaşanan vahşetten sonra askerler bu sefer malımızdan vazgeçmemizi ve korucu olmamızı istedi. Koruculuk sistemini kabul etmediğimiz için askerler sürekli köye gelip bizleri tehdit etmeye başladılar. Malımızı mülkümüzü köyde bırakarak göç etmek zorunda kaldık. Göç ettikten sonra askerlerin köyü yaktıklarını öğrendik.' Abak Ailesi, söz konusu zorla kaybedilme vakası ile ilgili resmi makamlara dilekçelerle başvuruda bulunur. Ancak soruşturma makamları tarafından M. Emin

ABAK'ın bulunması ve faillerin yargılanması için uzun bir süre etkili bir soruşturma yürütülmez. Mahmut ABAK'ın bulunduğu kuyuya yakın yerde 2013 yılında köydeki kuyularda yapılan kazıda, Mehmet Emin ABAK, Abdurrahman OLCAY ve Abdurrahman COŞKUN'un cenazesine ulaşılır. Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 20 Temmuz 2014 tarihinde aralarında M. Emin ABAK ve Mahmut ABAK'ın öldürülmesi dâhil toplam 22 sivil insanın infaz edilmesinden dolayı 9 sanık hakkında iddianame hazırlanır. Dava, Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesinde açılır. Davanın duruşmasına daha başlamadan Yargıtay 5. Ceza Dairesi tarafından dava, güvenlik gerekçesi ile Ankara'ya nakledilir. Dava Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmeye devam eder. 09 Eylül 2019 tarihinde görülen son duruşmada, 1992-1996 yılları arasında 22 kişinin infaz edilmesi veya zorla kaybedilmesinden dolayı yargılanan tüm sanıklar hakkında beraat kararı verilir dosya kapatılır.”

Bu bağlamda;

1. Önergede bahsedilen ve zorla kaybettirilenlerin akıbeti ne olmuştur? Cenaze ve/veya mezar yerleri nerededir?
2. Bu olaydaki failler/azmettiriciler/devletle ilişkili paramiliter odaklar açığa çıkarılmış, yargılanmış ve cezalandırılmış mıdır?
3. Kişinin akıbeti ortaya çıkıncaya kadar hukuken kesintisiz bir biçimde işlenmeye devam eden bir suçta, hangi kanun maddesi zamanaşımından bahsederek faili korurken, geride kalanların ömür boyu sürecek adalet arayışına bir son tarih koyabilir?
4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) *yaşam hakkı ihlali, etkin soruşturma yürütmemek ve işkence yapmak* suçlarından oybirliğiyle Türkiye'yi mahkûm ettiği dosyalar, söz konusu kararların ardından neden yeniden açılmamış, faillerin/azmettiricilerin/devletle ilişkili paramiliter odakların cezalandırılması için neden somut adımlar atılmamıştır?
5. Kamuoyunda politik faili meçhul dosyalarını da etkin biçimde soruşturması, uluslararası hukuka ve vicdanlara aykırı olarak zamanaşımı gerekçesiyle kapatılan dosyaları yeniden açması umulan Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığının yanına faili belli olan suçlar için de Gözaltında Zorla Kaybetme Suçları Araştırma Dairesi kuracak mısınız?